

# HET HOUDEN VAN SLANGEN VAN HET GESLACHT *LAMPROPELTIS* IN HET TERRARIUM

**Piet Nuijten,**  
**Boekhout 24,**  
**4651 HC Steenbergen.**

## INLEIDING

Hoewel ik mij twintig jaar bezig houd met het houden en kweken van slangen, ben ik mij pas zeven jaar geleden gaan interesseren voor slangen van het geslacht *Lampropeltis*, ook wel koningsslangen genoemd. Zoals bij de meeste mensen, trokken vooral de felle opvallende kleuren van de meeste soorten me erg aan.

## DE DIEREN

De dieren die ik momenteel verzorg en kweek zijn:

- Californische koningsslang  
(*Lampropeltis getulus californiae*)
- Gespikkelde koningsslang  
(*Lampropeltis getulus holbrooki*)
- Mexicaanse koningsslang  
(*Lampropeltis mexicana mexicana*)
- Durango koningsslang  
(*Lampropeltis mexicana greeri*)
- Grijsgeringde koningsslang  
(*Lampropeltis alterna blairi*)  
(*Lampropeltis triangulum gentilis*)
- Pueblo melkslang  
(*Lampropeltis triangulum campbelli*)
- Sinaloa melkslang  
(*Lampropeltis triangulum sinaloae*)

## HUISVESTING

Alle dieren zijn bij mij individueel gehuisvest in terraria gemaakt van geplastificeerd spaanplaat. Het is belangrijk om de dieren apart te huisvesten, omdat *Lampropeltis* van nature slangen eten en dus kannibalistisch kunnen zijn. De afmetingen van mijn terraria zijn 60x40x25 cm (lxbxh). De inrichting is vrij eenvoudig en bestaat alleen uit een schuilplaats waarvoor ik plastic broodtrommels gebruik. De bodembedekking bestaat uit houtkrullen en verder staat er nog een drinkbak in die twee keer per week verschoond wordt. Verder zit er over een derde van het terrarium een bodemverwarming. De terraria staan in een ruimte die verlicht wordt door tl-verlichting en natuurlijk daglicht.

## VOEDING

Ik voeder de dieren één maal per week. Dit varieert van een behaarde nestmuis voor een *Lampropeltis triangulum gentilis* tot een halfwas rat voor een *Lampropeltis triangulum californiae*. Ik bied alleen dode prooi aan.

## JAARLIJKSE CYCLI EN KWEKTECHNIEKEN

Voordat je met de dieren wilt gaan kweken, is het belangrijk dat je rekening houdt met de volgende zaken:

- ken je het geslacht van de dieren en zijn deze volwassen? Van mijn dieren weet ik het geslacht, evenals hun leeftijd (3 jaar);
- zijn alle kweekdieren in goede gezondheid en hebben ze geen parasieten?
- heb je voldoende voedseldieren of ken je een betrouwbare leverancier van voedseldieren?





*Lampropeltis triangulum campbelli*

De belangrijkste tijd is tussen 1 augustus en 1 december. In deze periode moeten namelijk de vrouwtjes een buitensporige toename in lichaamsgewicht realiseren, voordat ze in de winter afgekoeld worden. De vrouwtjes krijgen van mij in deze periode eenmaal per week twee prooidieren aangeboden, de mannetjes één.

Het is zeer belangrijk om een temperatuur van 24–28°C aan te houden voor de omgeving of de bodem, om een goede spijsvertering mogelijk te maken. Vrouwtjes slaan vet op in het voorste deel van het lichaam, dat later van doorslaggevend belang is voor de eivorming. Mannelijke exemplaren hebben in het algemeen minder voedsel nodig dan vrouwelijke van gelijke grootte, en slaan minder vet op. Het is belangrijk dat ook de mannen in gewicht

toenemen, aangezien ze vaak gedurende het voortplantingsseizoen niet eten.

Tussen de periode van 1 december en 1 maart gaan de dieren in winterslaap bij een temperatuur die varieert tussen de 8 en 12°C, afhankelijk van de buitentemperatuur. Deze temperatuur bereik ik door de verwarming van de ruimte waar de terraria staan uit te schakelen. Verder is het belangrijk, om twee weken voordat de dieren in winterslaap gaan te stoppen met voederen, zodat men zeker is dat er geen voedselresten in het spijsverteringskanaal achterblijven. Tot slot krijgen de dieren in deze periode alleen drinken en is de verlichting uitgeschakeld. Op 1 maart schakel ik de verwarming weer aan tot ongeveer 28°C en krijgen de dieren 16 uur per dag licht.

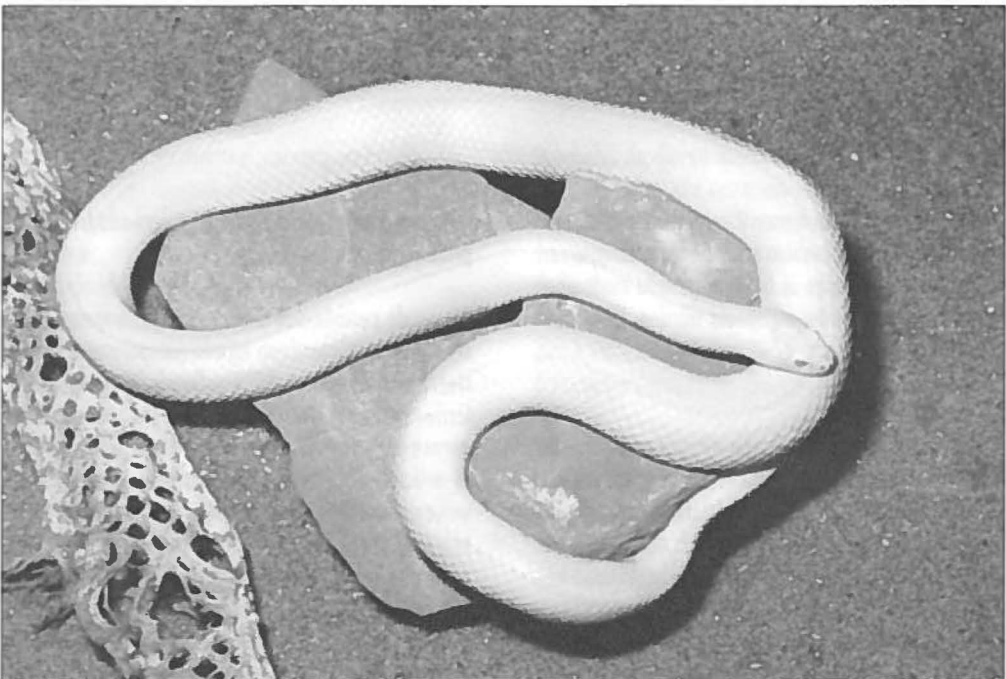
De slangen beginnen meestal voedsel aan te nemen binnen 24 uur na hun eerste opwarming. Het is van belang de omgevingstemperatuur dagelijks op enig tijdstip van de dag te verhogen tot ongeveer 28°C, maar deze 's nachts ook weer te verlagen tot ongeveer 24°C. Omgevingstemperaturen van 28°C, of meer constant gedurende 24 uur per dag, kunnen steriliteit veroorzaken bij de mannen van bepaalde soorten.

Een goede aanwijzing dat de slangen te warm zijn, is te vinden in het gedrag van de dieren: als de meeste mannen voortdurend zo ver mogelijk van de warmtebron wegblijven (bijvoorbeeld rechtop tegen het glas kruipen) of als de dieren in de waterbak gaan liggen, dan is dat een teken dat ze te warm zitten.

Zorgen voor temperatuurverschillen in het terrarium is de beste manier om verzekerd te zijn van passende, niet te hoge temperaturen, doordat de slangen hun eigen temperatuurvoorkeur kunnen volgen.

Exemplaren die goed eten, zullen gewoonlijk spoedig na 1 maart vervellen. Bij Lampropeltissen vindt de eerste vervelling gewoonlijk plaats tussen 20 en 31 maart. Vrouwtjes blijken het ontvankelijkst te zijn voor bevruchting van de 3e tot de 14e dag na de eerste vervelling.

De gemakkelijkste manier om te bepalen of een vrouwtje seksueel actief is, is haar in het terrarium van de man te brengen. Als het vrouwtje, wanneer de man haar aanraakt, heftig met haar staart slaat,



*Lampropeltis Getulus californiae (albino)*





haar lichaam oprolt of voortdurend van de man weg wil, is zij waarschijnlijk nog niet bereid tot een paring. Onder deze omstandigheden zal de man haar proberen te overweldigen, of hij zal snel zijn belangstelling verliezen. Als het vrouwtje echter reageert met langzaam en met gestrekt lijf door het terrarium kruipen, daarmee het mannetje in de gelegenheid stellend op haar rug te kruipen, en als ze haar staart optilt om de cloaca toegankelijk te maken, dan is ze klaar voor de paring.

Om een goede bevruchting te verzekeren, is het het beste minstens tweemaal, met verscheidene dagen tussenruimte, een mannetje bij het vrouwtje te zetten. Op zeker moment in de vroege ontwikkeling van de eieren, zal het drachtige vrouwtje een afwevende reactie gaan vertonen op de aanwezigheid van het hofmakende mannetje.

Vrouwtjes zullen de eerste weken van de zwangerschap blijven eten, maar ongeveer drie weken voor het leggen van de eieren stoppen ze hiermee. De ontwikkeling van de eieren in het lichaam neemt normaal tussen de 28 en 45 dagen in beslag, afhankelijk van de soort en van de omgevingstemperatuur tijdens de zwangerschap.

### UITBROEDEN VAN DE EIEREN

Op de dag dat het vrouwtje moet vervellen zorg ik altijd dat er een geschikte legplaats aanwezig is. Hiervoor gebruik ik een plastic ijsdoos (2,5 liter), met een toegang boven in de zijkant, die ik voor éénderde vul met vochtige houtkrullen. Bij mij worden de meeste eieren afgelegd tussen 7 en 14 dagen na de vervelling van het vrouwtje. Verder is het belangrijk om vlak vóór het leggen van de eieren de drinkbak te verwijderen en te vervangen door een klein drinkbakje; dit om te voorkomen dat het vrouwtje de drinkbak uitkiest als legplaats en de eieren verdrinken.

Wanneer de eieren gelegd worden, zijn ze meestal aaneengeplakt door middel van een bindmiddel op de buitenzijde van elk ei. Ik laat de eieren altijd aan elkaar zitten. Bevruchte eieren zijn normaal gesproken helder wit en stevig. Onbevruchte eieren daarentegen zijn zacht en geel verkleurd.

Voordat de eieren gelegd worden, moet je zorgen dat je een broedstoof klaar hebt staan. Voorheen gebruikte ik hiervoor een oude koelkast, maar tegenwoordig heb ik een kast gemaakt van geplastificeerd spaanplaat. Deze wordt verwarmd door middel van twee gloeilampen die aan een thermostaat gekoppeld zijn. Nadat de eieren gelegd zijn, neem ik ze uit de legbak en doe ik ze in een plastic bakje (1 liter) dat voor de helft gevuld is met vermiculiet, vochtig gemaakt met water (1:1 gewichtshoeveelheid). De eieren leg ik voor de helft in de vermiculiet en op het bakje komt een dekseltje voorzien van ventilatiegaatjes. Dit bakje plaats ik in de broedstoof die ik op 27°C houd.

### OPFOK VAN DE JONGEN

Wanneer de jongen uitgekomen zijn (afhankelijk van de soort tussen de 60 en 75 dagen), plaats ik ze ieder apart in plastic doosjes van 20x10x7 cm (lxbxh) die voor éénderde op een kabelverwarming liggen. Als bodembedekking gebruik ik keukenpapier en als schuilplaats een toiletrolletje. Verder een klein drinkbakje dat niet omgegooid kan worden. Het is belangrijk om te zorgen dat de bodembedekking relatief droog blijft.

Nadat de jonge dieren voor het eerst verveld zijn, begin ik met het geven van jonge nestmuisjes. Deze bied ik meestal levend aan en de meeste krijgen dan eenmaal per week één tot twee nestmuisjes. Verder krijgen de jonge dieren tijdens de groei steeds grotere nestmuizen. Wanneer de jonge slan-

gen zó groot zijn dat ze muizen op kunnen die bijten, voer ik ze alleen vooraf gedode muizen.

Wanneer een jonge slang weigert te eten, probeer ik haar meestal aan het eten te krijgen door een pasgeboren dode nestmuis te geven waarvan ik de neus na haar dood beschadigd heb. Wanneer de slang dan nóg niet wil eten, begin ik met dwangvoederen. Het is echter belangrijk om hier niet te snel mee te beginnen, want vaak beginnen de jonge slangen alsnog na enkele weken met eten.

## BIJZONDERHEDEN VAN DE SOORTEN DIE IK HOUD

- Californische koningsslang (*Lampropeltis getulus californiae*)  
Omschrijving: zwart met roomkleurige of gele banden of ringen om haar lichaam. Er bestaat ook een woestijnvorm die gitzwart is, met helder witte banden; ook zijn er gestreepte exemplaren van albinovormen. Verspreiding: zuidwesten van de V.S. Lengte: 1.40 cm. Aantal eieren: 8 tot 15. Broedtijd: 60 dagen.
- Gespikkelde koningsslang (*Lampropeltis getulus holbrooki*)  
Omschrijving: zwarte slang met een gelijkmatige witte of gele bespikkeling van een spikkel per schub. Ook hier is een albinovorm van. Verspreiding: van de Golf van Mexico tot het Midden-Westen van de V.S. Lengte: 1.00 cm. Aantal eieren: tot 20 vrij kleine eieren. Broedtijd: 60 dagen.
- Mexicaanse koningsslang (*Lampropeltis mexicana mexicana*)  
Omschrijving: grijze slang met donkerrode of roodbruine zadels die een smalle zwarte rand hebben. Verspreiding: Zuid-Texas tot Noord-Mexico. Lengte: 100 cm. Aantal eieren: 9-15. Broedtijd: 60 dagen.

- Durango koningsslang (*Lampropeltis mexicana greeri*)  
Omschrijving : deze slang is lichtgrijs, roomkleurig of vaalgeel, met rode ringen met zwarte randen. De breedte van de ringen is variabel en ze bestaan soms alleen uit smalle zadels met een zeer zwak vleugje rood in het midden. Verspreiding: Zuid-Texas tot Noord-Mexico. Lengte: 100 cm. Aantal eieren: 6. Broedtijd: 60 dagen.
- Grijsgeringde koningsslang (*Lampropeltis alterna blairi*)  
Omschrijving : licht tot donker grijze slang met brede, oranje ringen. Deze banden worden van elkaar gescheiden door smalle zwarte banden. Verspreiding: Zuid-Texas tot Noord-Mexico. Lengte : 100 cm. Aantal eieren: 10. Broedtijd: 65 dagen.
- *Lampropeltis triangulum gentilis*  
Omschrijving: kleine geringde slang met zwart en rode banden, gescheiden door smalle zwarte banden. Verspreiding: Noord-Texas, Colorado, West-Kansas. Lengte: 80 cm. Aantal eieren: 6-10. Broedtijd: 60 dagen.
- Puabla melkslang (*Lampropeltis triangulum campbelli*)  
Omschrijving : Opvallende slang vanwege haar gelijkmatige ringverdeling. De witte, rode en zwarte ringen hebben dezelfde breedte en zijn helder gekleurd. Verspreiding: Zuid-Mexico. Lengte: 110 cm. Aantal eieren: 8-14. Broedtijd: 65 dagen.
- Sinaloa melkslang (*Lampropeltis triangulum sinaloae*)  
Omschrijving: Helder rode slang met egaal witte en zwarte banden. Verspreiding: Noordwest-Mexico. Lengte: 110 cm. Aantal eieren: 8-12. Broedtijd: 65 dagen.

